

ТАҚРИЗ

дар мавзӯи “Таъсири маводҳои фишорнасткунанда ба сохтори морфофункционални меъдачан чан ва вариабелшокии ритми дил дар беморони фишорбаландии шараёнии синни калонсол”, ки ба ҳимоя барои дарёфти дараҷан илмни доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D110104 – Бемориҳои дарунӣ, пешниҳод шудааст

Тибқи аксари таҳқиқотҳо [Кочетков А.И. 2021], сатҳи баланди пайдоиш ва пешрафти минбаъдаи гипертрофияи МЧ дар беморони фишорбаландӣ ҳархела буда, ба эҳтимоли зиёд патогенези мултифакторӣ дорад, ва ба он омилҳои хатари анъанавӣ, омилҳои дисметаболикӣ, фаъолияти раванди илтиҳобӣ ва комбинатсияи онҳо дохил мешаванд. Як қатор муаллифон инкишофи намуди эксцентрикии гипертрофияи МЧ-и ФШ-ро бо изофабории ҳаҷм, ки дар навбати худ дар натиҷаи фаъолшавии системаи ренин-ангиотензин-алдостерон ба вуҷуд меояд, шарҳ медиҳанд [Родионов А.В. 2020; Искендеров Б.Г. 2021].

Ба шумораи зиёди корҳо бахшида ба ташҳиси ВРД нигоҳ накарда, нишондодҳои анализи спектралӣ то охир омӯхта нашудааст. Ба омузиши мавҷҳои басомадаш хеле паст (VLF) кам аҳамият дода шудааст. Дида баромадани савол оиди ҳамбастагии ВРД бо ҳолати сохторӣ-функционалии миокарди МЧ, хусусан бо нишондодҳои функсияи диастолӣ айни мударо мебошад [Бунова С.С. 2007; Громова О.А. 2016].

Дар вақти омӯختани боздиди адабиёт маълум гашт, ки дар корҳои илмӣ ташҳиси ВРД вобаста аз намуди геометрияи миокарди МЧ гузаронида шудааст. Дар ин корҳо ҳамбастагӣ бо баланси наҷвӣ МММЧ назар ба намуди ремоделии он, нишон дода шудааст. Аз ҷониби муаллифон пастшавии зиёди ВРД дар беморони гипертрофияи МЧ эксцентрикӣ дошта, қайд шудааст. Гипертрофияи МЧ консентрикӣ дар беморони ФШ ҳамчун пешгӯии бадсифат, қайд шудааст [Громова О.А. 2016; Коннов М.В. 2016; European Society of Cardiology 2007; Vukovic O., 2014].

Як қатор корҳо ҳамбастагии функсияи систоликии МЧ ва ВРД нишон медиҳанд, корҳои ташҳисии таъсири комплексӣ ба нишондодҳои ВРД ҳолати морфофункционалии миокарди МЧ хело каманд. Муносиб кардани интиҳоби шахсии таъсири самаранокии маводи гипотензивӣ дар беморони ФШ ва гузаронидани контроли таъоботи самаранок масъалаи хело муҳим буда, бо проблемаи ВРД зич алоқаманд аст. Бинобар ин омӯختани таъсири маводҳои гипотензивӣ ба ВРД дар беморони ФШ зарур мебошад. Дар замони муосир маълумот оиди дигаргуншавии ВРД

истифодаи маводҳои гипотензивӣ аз гуруҳи ингибиторҳои АПФ чамъ гардидааст [Громова О.А. 2016; Silva R. 2017].

Ба омӯхтани таъсири антагонистҳои калсий ба параметрҳои ВРД дар ФШ шумораи зиёди корҳо бахшида шудаанд. Бисёре аз таҳқиқотҳо ба хулосае омаданд, ки нифедипини кӯтоҳмуддат ба ВРД дар шакли афзоиши чузъи НР дар ВРД таъсири манфӣ мерасонад, ки тағйироти номатлуб дар танзими вегетативии ВРД ва афзоиши суръати дилро нишон медиҳад. [Аладинский В.А. 2013].

Дар адабиёт оид ба таъсири ингибиторҳои фермент-табдилдиҳандаи ангиотензин ба тағйирёбии суръати дил миқдори кофии корҳо мавҷуданд. Як қатор муаллифон дар бораи тағйироти мусоид дар танзими вегетативии ритми дил ҳангоми табобат бо ин гуруҳи доруҳо гузориш доданд. Ҳамин тариқ, дар заминаи муолиҷаи 3-ҳафтаина бо эналаприл, афзоиши назарраси HF ва камшавии LF/HF ба қайд гирифта шуд, ки аз тағйирёбии танзими вегетативӣ ба пайванди парасимпатикии он шаҳодат медиҳад [Аладинский В.А. 2014; Агеев Ф.Т. 2015].

Гипертензияи дарозмуддат омили барвақтинаи вайроншавии геометрияи меъдачаи чап аст, ки ба ремоделии концентрикӣ ба дисфунксияи диастоликии меъдачаи чап оварда мерасонад. Сари вақт аниқ намудани пайдоиши ремоделии гардидани меъдачаи чап барои гузаронидани табобат зарур аст [Елисеенко Л.Ф. 2006; Беленков Ю.Н. 2010; Чазова И.Е. 2019;].

Дар хулоса бояд гуфт, ки усули баҳодиҳии ВРД дар фишорбаландии шараёнӣ аҳамияти калони клиникӣ дорад. Бо истифода аз омӯзиши ВРД, на танҳо тонуси вегетативӣ ва чузъҳои онро дар беморон арзёби кардан мумкин аст, балки барои ноил шудан ба тавозуни мусоидтарин терапияи симпато-вагусӣ ва инфиродӣ интиҳоб кардан мумкин аст [Громова О.А. 2016].

Умуман, натиҷаҳои тадқиқотҳои сершумор дар солҳои охир нишон медиҳанд, ки гипертрофияи МЧ ва дисфунксияи диастоликии МЧ назар ба омилҳои маъмули хатари оризаҳои дилу рағҳо предиктори пешгуйӣ мебошанд [Иванова О.Ф. 2018; Лискова Ю.В. 2018; Иванова О.Ф. 2019].

Муаллиф натиҷаҳои ташхис, равиши беморӣ, оризаҳои он ва муолиҷаи 180 нафар беморони калонсоли гирифтори фишорбаландиро дар муқоиса бо ду кишвар, Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ислонд Афғонистон омӯхтааст. Механизмҳои этиопатогенетикӣ, ҷараёни беморӣ, бемориҳои ҳамрав, таъсири гуруҳҳои асосии доруҳои зидди фишорбаландӣ ба тағйирёбии вариабелнокии ритми дил ва сохтори морфофункционалии меъдачаи чап дар беморони гирифтори

фишорбаландии шахсони калонсол натиҷагирӣ карда шудаанд. Таҳлили хислатҳои ҳамбастагӣ ва ҳамтаъсирии нишонаҳои клиникӣ ремоделишудаи миокарди меъдачаи чап ва вариабелнокии ритми дил дар беморони фишорбаландии шараёнии калонсоли Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ислонии Афғонистон нишон медиҳад, ки бо мурури зиёдшавии фишори шараёни, паст шудани вариабелнокии ритми дил ба назар мерасад, ки омили хатарноки оризаҳои дилу рагӣ аст.

Дар муқаддима муаллифи рисола ҳадаф ва вазифаҳои диссертатсияро равшан баён намуда, аҳамият, навоарӣ ва асолати онро асоснок намуда, муқаррароти асосии ба ҳимоя пешниҳодшударо муайян мекунад.

Равишҳои методологӣ ва усулҳои таҳқиқотие, ки дар кори диссертатсия истифода мешаванд, аз ҷиҳати илмӣ асоснок, мувофиқ ва ба ҳалли масъалаҳои гузошташуда бахшида шуда, баҳодиҳии самаранокии табобат аз рӯи меъёрҳои байналмилалӣ гузаронида шудааст.

Шумораи кофии беморон, усулҳои таҳқиқоти клиникӣ ва инструменталӣ ва коркарди омории маводи клиникӣ ба муаллиф имкон доданд, ки мушкилотро ҳал кунанд. Хулоса ва тавсияҳои амалӣ пурра ва асоснок буда, ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқотро пурра инъикос мекунанд. Доир ба мавзӯи рисола 13 мақолаи илмӣ ва 2 пешниҳоди навоарӣ нашр шудааст.

Хулоса: Кори таҳқиқотии пешниҳодшуда оид ба фишорбаландии шараёнии шахсони калонсол, як таҳқиқоти мукаммали илмӣ буда, дар мавзӯи актуалӣ, дар сатҳи баланди методӣ анҷом дода шудааст. Натиҷаҳо бо навгонии илмӣ ва аҳамияти амалӣ хос мебошанд.

Ҳамин тариқ, автореферати диссертатсияи Ҷимнат М.Ё.: «Таъсири маводҳои фишорпасткунанда ба сохтори морфофункционалии меъдачаи чап ва вариабелнокии ритми дил дар беморони фишорбаландии шараёнии синни калонсол», ки ба ҳимоя барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D110104 – Бемориҳои дарунӣ, пешниҳод шудааст кори анҷомёфтаи илмӣ, таҳассусӣ буда, инчунин ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба диссертатсияҳо пурра мувофиқат мекунад.

**Мудир кафедраи бемориҳои дарунӣ
бо курси геронтология ва гематологияи
МДТ ДТБКСТ ҶТ, н.и.т., дотсент**

Ахунова Н.Т.

ПОДПИСЬ *Ахунова Н.Т.*
ЗАВЕРЯЮ
НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА КАДРОВ
" 27 " 08 2024 г.